

FRÅGOR FÖR DAGEN

Överskottsproduktion, under- näring och epidemier

Samtidigt som FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation FAO nödgas uppehålla sig med allvarliga problem i samband med världens överskottsproduktion av livsmedel är man inom andra av FN:s välfärdsorgan sysselsatt med undernäringsfrågorna och med hälsovårdsläget i världen. Produktionen av livsmedel kommer fram till 1970 ytterligare att öka, varför en ny undersökning "Agricultural Commodities — Projections for 1970", startats inom FN. Med den fortsatta befolkningstillväxten i de underutvecklade länderna breddas och fördjupas den allvarliga frågan om undernäringen inom befolkningen. Proteinmängden av animaliska livsmedel per person kommer i Fjärde Östern och Kina inte att överskrida 10 gram per dag jämfört med normalkonsumtionen inom Europa och Nordamerika på omkring 50 gram per dag.

Hälsovårdsorganet WHO har nyligen haft ett tre veckors möte i Genève som behandlat föreliggande rapporter om sjuklighet och hälsotillstånd i världens olika delar. Aktiviteten inriktar sig för närvarande på utrotandet av smittkoppor, bistånd till Kongo samt en plan för fortsatt kamp mot malaria. En allvarlig koleraepidemi har härjat i Sydostasien och angränsande delar av Stilla Havs-området. 20.000 sjukdomsfall med 3.000 dödsfall

har registrerats. Epidemien har framför allt drabbat den sämst ställda delen av befolkningen. Smittsamheten har visat sig vara mycket ringa bland befolkningsgrupper som iakttagit en sträng personlig hygien.

"Socialiserad medicin" i USA

Förenta Staterna har i alla tider haft namn om sig som den fria företagsamhetens förlovade land. Varje försök att förhindra det spontana flödet av nya idéer, nya försök och företag inom alla branscher liksom varje begränsning av den inom fri företagsamhet automatiska konkurrensen mellan likartade företag avvisas. Särskilda lagar har skapats för att eliminera trustbildningar och prisöverenskommelser företagen emellan.

Men inte heller USA kan undgå att organisatoriskt överse och söka nå en rimlig ordning, där förhållandena inom det fria systemet kan bli kaotiska eller ogynnsamma för stora befolkningsgrupper. Inte minst inom sjukvården har visserligen å ena sidan fritt verkssamma företag samt organisationer och stiftelser med frivillig anslutning haft obegränsade möjligheter, men ansträngningar har även gjorts att tillgodose skäliga socialmedicinska och humanitära krav i fråga om de befolkningsgrupper i första hand, som icke själva förmått att garantera sig trygghet vid ålderdom, sjukdom och invaliditet. Under senare årtionden har särskilt de demokratiska regimerna under Roosevelt, Truman och nu senast Kennedy sökt komplettera de fritt verkssamma sjukvårds- och försäkrings-systemen genom generellt verkande socialmedicinska garantier. President Truman gjorde ett kraftigt försök att genomföra en plan för "social säkerhet", vilken dock till största delen avvisades. Kennedy kämpar just nu för genom-

förande av ett system för ålderspensionering och sjukvårdsgarantier för äldre. Kennedys förslag som framlägges under namnet "King—Anderson Bill" är för närvarande föremål för parlamentarisk behandling inom ett utskott där röstetal för och emot väger jämnt. Tio demokrater är för billen, tolv utskottsledamöter (varav tio republikaner) röstar emot den. Tre demokrater har ännu ej tagit ställning. Motståndarnas argument kännetecknas av slagordet att Kennedy-förslaget utgör ett kraftigt steg mot "socialized medicine". Utanför politiska kretsar är American Medical Association, AMA, det amerikanska läkarförbundet, intensivt verksamt. Från ömse sidor uppbådas just nu en kraftig propagandaapparat för att belysa fördelarna med Kennedys förslag respektive nackdelar och risker vid genomförandet av detsamma. Så starkt som båda parter engagerat sig i denna strid kommer utgången av densamma att betecknas som en stor seger för segraren och ett stort nederlag för förloraren.

Sköterskebrist även i England

Även i England har man en svår sköterskebrist sammanhängande med att sjuksköterskorna där är ännu sämre betalda än i Sverige. Sjukvården hålls till stor del i gång med de ca 10.000 färgade sköterskeelever, som fullgör sin utbildning i England för att sedan återvända till sina respektive hemländer. För dagen kan noteras att industriarbetarna har åtagit sig sjuksköterskornas sak och att ett flertal företag för närvarande drabbas av sympatistrejck, som stöd åt sköterskornas lönekrav. Dessa går ut på en höjning på mellan 20—30 % för att föra upp dem på nivå med jämförbara yrkesgrupper, men regeringen har hittills hållit emot av fruktan för inflationen.

Löneförbättring för sjuksköterskorna

Sällan har en personalgrupp gynnats av en så enhetlig opinion till förmån för förbättrade löne- och arbetsförhållanden som sjuksköterskorna i senaste förhandlingsomgång. Sjukvårdshuvudmännen har inte kunnat vara oemottagliga men rapporterna från förhandlingarna visar att löneinstanserna hållit huvudet kallt och inte utan hårdaste press kunnat förmås ge efter. Den överenskommelse som nu träffats har också gett väsentliga förbättringar till komplettering av 1960 års avtal. Det har ansetts att det nya avtalet genomsnittligt kommer att medföra en 20-procentig löneförbättring. Ehuru de basala yrkandena från sjuksköterskeföreningens sida icke uppfyllts torde löneförhandlingarna vara ganska nöjda. Lönerna höjs generellt med 5,6 % i år och med ytterligare 3,5 % under 1963. Bottenlönegraden höjs från A 8 till A 10. I denna löneklass skall alla nyexaminerade sjuksköterskor lägst placeras med en lön av 1.147 kronor i ortsgrupp 3 och 1.291 kronor i ortsgrupp 5. Avdelningssköterskor, distrikts- och skolsköterskor uppflyttas två steg på löneskalan. Förbättringar har även ernåtts för husmödrar och instruktionssköterskor. Rektorer vid sjuksköterskeskolorna når äntligen upp till A 21 från tidigare A 19.

Även för deltidanställda sjuksköterskor har betydelsefulla förbättringar nåtts, bl. a. möjlighet till pension.

Den träffade överenskommelsen torde innebära ett stort framsteg för de ansträngningar som göres för att kvarhålla sjuksköterskorna i arbetet och att vinna tidigare avträdna för ett återinträde i tjänst.

Den kvinnliga arbetskraftens sjukskrivning

har blivit föremål för en doktorsavhandling av med. lic. Sven Lokander, som undersökt sjukdomsfrekvensen bland 9.000 arbetare och tjänstemän hos ASEA 1959. Det visar sig att de flesta sjukdomstillfällena orsakades av rygg-, ben- och armsjukdomar, sjukdomar i luftrören, mentala sjukdomar samt magsjukdomar och olyckshändelser. Sjukligheten bland sådana arbetare, som vid ett eller annat tillfälle begått fylleriförseelser, var mycket högre än i gruppen helnykterister eller måttlighetsförbrukare. Sjukdomsfrekvensen bland kvinnor är ca dubbelt så hög som bland män, men här föreligger ännu outredda faktorer t. ex. frånvaro på grund av hushållsarbete, barnens sjukdomar etc. som måste ytterligare penetreras innan man kan dra några slutsatser. Doktor Lokander

anser att sjukdomsfrånvaron i medelåldern kan reduceras genom att man skapar sådana förhållanden i barndomen som inte uppmuntrar till senare bruk eller missbruk av alkohol.

Hälsoundersökning av 50-åringar

Försäkringsbolaget Förenade Liv har anslagit medel för hälsoundersökning av 3.000 män, som fyller 50 år under 1963, slumpvis utvalda i Göteborg, vilka skall underkastas en medicinsk hälsokontroll med särskild uppmärksamhet på hjärt-sjukdomar och blodfettvärden samt dietens och motionens betydelse för det kroppsliga välbefinnandet. Ur vetenskaplig synpunkt hoppas man på att få en bättre och fylligare bild än hittills av hälsotillståndet inom en bestämd åldersgrupp. Därför har man gjort ett representativt urval för normalklientelet som är mera vägledande än ett material av sjukhuspatienter.

Vanvård av reumatiker

Vid Riksföreningen mot rheumatism höll doktor Stig Thune nyligen ett föredrag om den kritiska situationen för reumatikervården. Dagens Nyheter citerar:

”— Det finns ungefär 250.000

300 METER ÖVER HAVET

ligger kurorten MÖSSEBERG i Västergötland på bergets sydöstra sluttning mycket vackert och vindskyddat. Moderna behandlingsresurser jämsides med behaglig komfort och vila.

Patienter lidande av tuberkulos eller svårartad psykisk sjukdom kunna ej mottagas. Snabba direkta förbindelser med Stockholm 4,5 tim. Göteborg 1,5 tim.

Läkararvoden och kostnaderna för fysikalisk terapi ersättes till en del av sjukkassan.

Inga kurplats- eller inskrivningsavgifter.

Överläkare: Rune Wikström.

Modern medicinsk undersökningsavd. Alla brukliga badformer serveras. Individuell dietmat.

Helpension från 29:— pr dag.

Unna Er
en hälsobringande
vila på
Mösseberg

Tel. Falköping 0515/100 46 för upplysningar
Vx. sanatoriet Falköping 0515/132 20

reumatiker i Sverige, och varje år förtidspensioneras ca 1.000 personer på grund av reumatism. Total invalidisering i 45-årsåldern är ingenting ovanligt, och varje sådant fall kostar samhället en halv miljon kronor.

Kortvarig vård på en invärtesmedicinsk avdelning är av intet värde, bara 'en parentes i den sjukes liv, om också en angenäm sådan'.

Dr Thune förordade anmälningsplikt för kronisk ledgångsreumatism. Alla sådana fall skulle kunna fångas in, och patienterna skulle stå i ständig kontakt med läkare och få specialistvård vid varje akut försämring."

Det är anmärkningsvärt att ledgångsreumatismen, som nästan har karaktären av en speciell svensk folksjukdom, blivit så illa tillgodosedd i fråga om vårdresurser. Det sammanhänger med att reumatiker-vården från början kopplats in på det statliga huvudmannaskapet och där fått dela samma öde som övriga statligt drivna sjukvårdsgrenar.

Orienterargulsoten

har medfört totalstopp för orienteringstävlingar fram till 1 juli i år. Livförsäkringsbolagen har understött en forskning kring detta ämne. Hittills har man registrerat ungefär 500 fall av orienterargulsot sedan 1957. Det är frågan om en s. k. inokulationsgulsot, som endast kan överföras genom att blod från en person genom blodtransfusion, injektioner eller rivskador överföres till en annan person. Man planerar nu att insamla 3.000 prov från såväl friska som sjuka orienterare. Tyvärr kan man ännu ej isolera det aktuella virus eller påvisa sjukkroppar i blodet efter genomgången sjukdom, men arbete pågår för att finna en användbar metodik för detta. Svenska Orienteringsförbundet har inför höstens tävlingar planerat speciella åtgärder för att förebygga denna form

av gulsot. Alla som registrerats som gulsotsfall avstängs från tävlingar i 15 månader efter insjuknandet. Vid tävling föreskrivs en obligatorisk dräkt, som helt täcker armar och ben, och kontroller får icke placeras i våtmarker, där risk finns att virus kan överföras från en tävlandes sår till en kamrats sårskador. Vid mål kommer specialkonstruerade och transportabla pumpaggregat med friluftsduschar att uthyras, varjämte en lämplig typ av desinfektionsmedel i lämpliga förpackningar tillhandahålles. Orienteringsförbundet har också avtalat om en speciell gulsotsförsäkring för orienterare. Man instämmer gärna i Orienteringsförbundets förhoppning att orienterarna själva ställer sig positiva till de åtgärder som planeras och noggrant följer de uppställda reglerna.

STERILISERINGSAPPARATER

för el- och ångdrift

KVALITET — DRIFTSÄKERHET

Instrumentautoklav typ IA för snabbsterilisering vid 140°C av instrument och mindre textilier, försedd med automatik för ångsterilisering, torkning och kylning. Oberoende av vattentrycket.

Standarddimensioner inv. Ø 300 x 600 mm. Kan även levereras med dimensioner inv. Ø 375 x 600 mm. Denna storlek tillverkas också som disk- och steriliseringsautoklav.

GETINGE MEKANISKA VERKSTADS AB

Getinge. Tel. Halmstad 035/544 20

Försäljningskontor i Stockholm, tel. 010/61 17 07

Göteborg, tel. 031/16 24 84

Malmö, tel. 040/176 00

